

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy

X.1.A

BIOLOGIE

X.1.A – Biologie

Charakteristika předmětu: BIOLOGIE v nižším stupni osmiletého studia

---

Obsah předmětu

Biologie je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Umožňuje poznávat přírodu jako celek na základě znalostí jednotlivých druhů organismů a vztahů mezi nimi. Zabývá se i vlivem člověka na přírodu. Zdůrazněn je i význam a vliv neživé přírody na organismy. Vede studenty k pochopení přírodních zákonitostí z hlediska biologie s využitím některých partií učiva zeměpisu, fyziky a chemie. V příslušných partiích učiva je zohledněna i výchova ke zdraví. Základem je uvádění všech probíraných témat v širších souvislostech a komplexitě. Významně je do učiva zakomponováno průřezové téma Environmentální výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	2	X
sekunda	2	X
tercie	2	X
kvarta	2	X

Organizace výuky

Výuka biologie probíhá v učebně vybavené přírodninami, knihovnou, PC s připojením na internet a přesněčným monitorem. Práce s demonstračními a obrazovými materiály jsou v biologii základním předpokladem pro úspěšné pochopení a zvládnutí učiva, studenti se učí pracovat s odbornou literaturou a základními přírodovědnými atlasy a encyklopediemi.

V odborné učebně probíhají i laboratorní práce, při nichž se podle tématu studenti seznamují s praktickými metodami pozorování přírodnin. Dle potřeby jsou zařazovány i tematické exkurze (botanická zahrada, ZOO, terén), jejichž poznatky jsou využity ve výuce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Studenti mají během studia získat přehled o probíraných organismech, jejich životě, výskytu, významu a ekologických vztazích mezi nimi i neživým prostředím a chápat význam každého organismu pro život na Zemi a nutnost ochrany přirozených stanovišť.

Kompetence k učení

- umožňujeme studentům vyzkoušet si různé metody při práci i studiu
- vyhledáváme informace z různých zdrojů, třídíme je a propojujeme

X.1.A – Biologie

- vedeme studenty k hledání a nalézání vztahů mezi organismy a vyvozování závěrů

Kompetence k řešení problémů

- vedeme studenty k aktivnímu hledání řešení problémů v oblasti živé přírody
- využíváme příkladů problémových situací z praktického života
- při řešení problémů vedeme studenty k vyhledávání informací z různých zdrojů

Kompetence komunikativní

- důsledně trváme na používání přesné terminologie
- při řešení problému využíváme komunikaci mezi studenty ve třídě
- vedeme studenty ke sdělování logicky a odborně správně formulovaných závěrů

Kompetence sociální a personální

- využíváme práce ve dvojicích při vyhledávání informací
- vedeme studenty k dodržování pravidel práce v učebně

Kompetence občanské

- vedeme studenty k pochopení vztahu člověka k přírodě jako celku i k jednotlivým organismům, k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů
- vedeme studenty k zaujímání postojů ve vztahu k životnímu prostředí a chápání nutnosti jeho ochrany

Kompetence pracovní

- využíváme laboratorní práce k seznámení s technikou a s přípravou experimentu
- vyžadujeme po skončení činnosti výstup a zhodnocení práce
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení i hodnocení práce druhých tak, aby uměli definovat svá vlastní pozitiva i nedostatky
- vedeme studenty k pochopení významu a smyslu práce odborníků v biologii i ochraně přírody

Kompetence digitální

- rozvíjíme u studentů dovednosti získávání a vyhledávání konkrétních informací z různých zdrojů a jejich kritickému posouzení
  - pro sdělení výsledků praktických pozorování využíváme práce s digitálními technologiemi, klademe důraz na využití správného formátování, práci s tabulkou, grafem apod.
  - využíváme společnou digitální platformu ke sdělení výsledků práce a komunikaci skupiny
  - opakujeme některé úkoly v oblasti záznamu pozorovaných dějů, aby došlo k zautomatizování činnosti a zefektivnění resp. zjednodušení pracovních postupů
  - hledáme společně se studenty nové aplikace, které lze využívat v oblasti biologie a porovnáváme společně nebo ve skupinách jejich využití s klasickými metodami
-

X.1.A – Biologie

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

P R I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Poznáváme přírodu • lupa a mikroskop	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student ovládá práci s lupou a mikroskopem</i> ○ <i>rozliší pozorování a experiment</i> ○ <i>připraví materiál pro pozorování</i> 	
Lesní společenstva • ekologie lesa	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje pojem společenstvo a ekosystém</i> ○ <i>uvede vztahy mezi organismy</i> ○ <i>rozliší a charakterizuje základní typy lesů ČR</i> 	Realizováno PT Environmentální výchova
Řasy, houby, lišejníky • význam a zástupci	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student bezpečně rozliší jednotlivé skupiny organismů</i> ○ <i>pozná významné druhy hub a má základní znalosti jejich biologie</i> ○ <i>chápe význam vztahů hub s ostatními organismy a význam hub pro život lesa</i> ○ <i>vysvětlí pojem symbióza, uvede příklady lišejníků a jejich význam</i> 	
Rostliny našich lesů • mechy, kapradiny • nahosemenné • krytosemenné	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student popíše základní stavbu mechové rostlinky, těla rostlin výtrusných i semenných a uvede význam jednotlivých částí</i> ○ <i>chápe rozdíl mezi výtrusem a semenem a uvede postup opylení a oplození u semenných rostlin</i> ○ <i>zdůvodní význam ochrany lesních rostlin</i> ○ <i>rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</i> 	Laboratorní práce – Mechy (chloroplasty)
Živočichové v lesích • bezobratlí a obratlovci	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</i> ○ <i>pozná významné zástupce lesních živočichů</i> ○ <i>vysvětlí jejich význam v lesním ekosystému</i> ○ <i>vysvětlí vztahy mezi živočichy a nutnost ochrany druhů</i> ○ <i>vysvětlí problém biologické rovnováhy</i> 	
Vztahy organismů v lese • potravní vztahy • rozmanitost a význam lesů	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí princip a součásti potravního řetězce a potravní pyramidy</i> ○ <i>vysvětlí rozmanitost lesů</i> ○ <i>uvede význam lesů a problémy jejich ochrany</i> 	Realizováno PT Environmentální výchova
Voda a vodní ekosystémy • vlastnosti vodního prostředí • společenstva rybníků a řek	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí koloběh vody v přírodě</i> ○ <i>uvede význam kyslíku ve vodě</i> 	Realizováno PT Environmentální výchova

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakterizuje odlišnosti stojaté a tekoucí vody 	
Rostliny vod a jejich okolí <ul style="list-style-type: none"> • byliny a dřeviny • sinice a řasy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student vysvětlí význam vodních rostlin pro život ve vodě ○ pozná základní rostliny vod a jejich okolí a správně je zařadí do systému ○ vysvětlí příčiny a následky rozvoje sinic ve vodách 	
Prvoci a živočichové vod a jejich okolí <ul style="list-style-type: none"> • prvoci • bezobratlí • obratlovci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student uvede typické znaky kmenů, tříd a řádů probraných živočichů ○ pozná významné zástupce a popíše způsob jejich života ○ uvede příčiny ohrožení vodních živočichů vlivem lidské činnosti ○ zdůvodní nutnost ochrany živočichů ve vodách ○ vysvětlí význam některých druhů pro člověka 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova</p> <p>Laboratorní práce – plankton rybníků (případně terénní průzkum bezobratlých)</p>
Společenstva luk, pastvin a polí <ul style="list-style-type: none"> • travní společenstva • louky, pastviny a pole 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student charakterizuje travní společenstvo ○ vysvětlí rozdíl mezi loukou, pastvinou a polem ○ chápe rozdíl mezi ekosystémem umělým a přirozeným 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova</p>
Rostliny travních společenstev <ul style="list-style-type: none"> • traviny, byliny a keře 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student pozná významné druhy travních společenstev ○ zdůvodní význam travních společenstev pro člověka a nutnost péče o ně 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova</p>
Živočichové travních společenstev <ul style="list-style-type: none"> • bezobratlí • obratlovci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student pozná typické zástupce živočichů a správně je zařadí do systematických kategorií ○ uvede jejich význam ○ vysvětlí potravní vztahy na poli a louce s využitím konkrétních příkladů 	<p>Laboratorní práce Hmyz - motýli</p>
Další témata – dle výběru pedagoga (v závislosti na nových a aktuálních trendech v oboru, na zájmech studentů)	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozšiřuje si základní znalosti ○ získává a dokáže uvést nové a aktuální poznatky z oboru 	

SEKUNDA		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Okolí lidských sídel <ul style="list-style-type: none"> • rostliny okolí lidských sídel • houby a bakterie • živočichové okolí lidských sídel 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student rozlišuje rozdíly mezi ekosystémem přirozeným a umělým ○ vysvětlí význam pěstovaných rostlin pro člověka, i z hlediska zdravé výživy 	

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ pozná základní druhy pěstovaných rostlin ○ uvede příklady živočichů žijících v okolí lidských sídel ○ zhodnotí význam zeleniny z hlediska zdravé výživy ○ zhodnotí význam parků a veřejné zeleně pro člověka ○ pozná a zařadí do systému významné druhy živočichů 	
Lidská sídla <ul style="list-style-type: none"> • mikroorganismy • bezobratlí • obratlovci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student rozlišuje viry a bakterie na základě stavby ○ uvede nejvýznamnější virové a bakteriální choroby, způsoby jejich přenosu a možnosti léčby a prevence ○ rozlišuje vnitřní a vnější parazitismus, uvede zástupce, jejich zdravotní význam ○ pozná členovce žijící v lidských sídlech ○ charakterizuje hlodavce a jejich typické znaky 	Laboratorní práce hmyz – včely (případně odchyt členovců v terénu)
Organismy člověkem pěstované nebo chované <ul style="list-style-type: none"> • pokojové rostliny • chování živočichové • hospodářsky významné organismy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student zhodnotí význam rostlin pěstovaných v bytech ○ vysvětlí postup domestikace ○ uvede a pozná významné druhy chovaných živočichů ○ uvede hospodářsky významné druhy hub, hmyzu, ryb, ptáků a savců ○ charakterizuje podmínky pro chov živočichů ○ používá správné termíny pro samce a samice hospodářských zvířat ○ zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 	
Cizokrajné biomy a ekosystémy <ul style="list-style-type: none"> • tropické deštné lesy • savany a stepi • polopouště a pouště • tundry a polární oblasti • moře a oceány 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student vysvětlí pojem ekosystém a biom ○ vymezí a charakterizuje zeměpisně dané oblasti ○ uvede a pozná významné zástupce rostlin a živočichů ○ zhodnotí vliv člověka na uvedené ekosystémy, problémy ochrany přírody 	Průnik s učivem zeměpisu
Ochrana rozmanitosti přírody <ul style="list-style-type: none"> • chráněná území 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student zhodnotí vztah lidí k přírodě a problematiku její ochrany zvláště v rozvojových zemích ○ uvede významná chráněná území světa a důvody ochrany 	Realizováno PT Environmentální výchova
Buňka <ul style="list-style-type: none"> • zkoumání buňky • orgány a jejich význam • dělení a život buňky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zhodnotí význam mikroskopu pro poznávání ○ charakterizuje pojem buňka, uvede typické orgány a jejich 	Laboratorní práce - Buňka

X.1.A – Biologie

	<i>funkce, vysvětlí postup při dělení buňky</i>	
Jednobuněčné organismy <ul style="list-style-type: none"> • bakterie • řasy • kvasinky • prvoci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student srovná stavbu buňky bakterie s buňkou ostatních organismů</i> ○ <i>uvede a vysvětlí význam bakterií v přírodě i pro člověka</i> ○ <i>srovná typické znaky skupin jednobuněčných organismů</i> 	
Houby a lišejníky <ul style="list-style-type: none"> • houby a lišejníky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student srovná stavbu těl hub, rostlin a živočichů, vytkne základní znaky</i> ○ <i>popíše stavbu těla hub a lišejníků</i> 	
Rostliny – stavba a rozmnožování <ul style="list-style-type: none"> • výtrusné rostliny • semenné rostliny • orgány těl semenných rostlin • rozmnožování rostlin • život rostliny 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</i> ○ <i>uvede charakteristiku, stavbu a význam orgánů semenných rostlin</i> ○ <i>používá základní morfologické a anatomické pojmy</i> ○ <i>srovná způsob nepohlavního, vegetativního a pohlavního rozmnožování</i> ○ <i>popíše stavbu květu a uvede základní typy květenství</i> ○ <i>popíše průběh opylení a oplození</i> ○ <i>rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</i> ○ <i>uvede základní fyziologické děje v rostlinách</i> 	Laboratorní práce - Orgány rostlin
Bezobratlí živočichové – stavba a činnost těl <ul style="list-style-type: none"> • žahavci • ploštěnci • měkkýši • kroužkovci • členovci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje znaky uvedených kmenů bezobratlých</i> ○ <i>uvede a popíše stavbu jejich těl na příkladech typických zástupců</i> ○ <i>vysvětlí způsoby rozmnožování</i> 	
Další témata – dle výběru pedagoga (v závislosti na nových a aktuálních trendech v oboru, na zájmech studentů)	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>rozšiřuje si základní znalosti</i> ○ <i>získává a dokáže uvést nové a aktuální poznatky z oboru</i> 	

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Obratlovci – znaky, pohyb, základní činnosti těla, soustavy, rozmnožování <ul style="list-style-type: none"> • povrch těla, tvar a pohyb • soustavy látkové přeměny • regulační soustavy • soustava rozmnožovací 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje znaky obratlovců a významných tříd</i> ○ <i>zhodnotí význam kostry</i> ○ <i>rozliší tři typy svalstva a uvede způsoby pohybu obratlovců i ve vztahu k prostředí</i> 	Doplněno celoročně předmětem laboratorní technika v biologii

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>zhodnotí význam složení potravy pro živočichy</i> ○ <i>chápe význam jednotlivých orgánů</i> ○ <i>vysvětlí nutnost řízení organismu a uvede způsoby řízení</i> ○ <i>srovná stavbu mozku jednotlivých tříd</i> ○ <i>popíše průběh nervové činnosti</i> ○ <i>uvede příklady smyslových orgánů a jejich význam</i> ○ <i>popíše stavbu pohlavních orgánů a způsoby oplození</i> ○ <i>srovná vývoj zárodku a péči o potomstvo u vybraných skupin živočichů</i> ○ <i>porovná základní vnější a vnitřní stavbu živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i> 	Laboratorní práce – stavba těla (chrupu) obratlovců
Chování a ochrana obratlovců <ul style="list-style-type: none"> • etologie • biodiverzita 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student uvede na příkladu obratlovce způsoby jeho chování během dne či roku</i> ○ <i>uvědomuje si nezbytnost ochrany živé přírody</i> ○ <i>odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</i> 	
Člověk – vztahy k ostatním živočichům <ul style="list-style-type: none"> • primáti, lidoopi, člověk 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student uvede typické znaky primátů a lidoopů a srovná je s lidskými</i> ○ <i>odvodí společné znaky lidoopů a člověka i znaky typické pro člověka</i> 	
Lidské tělo – povrch, tvar a pohyb <ul style="list-style-type: none"> • povrch těla • kostra a svalstvo 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</i> ○ <i>student vysvětlí funkce a popíše stavbu kůže</i> ○ <i>popíše stavbu kosti i kostry</i> ○ <i>vysvětlí spojení kostí</i> ○ <i>zhodnotí význam správného držení těla</i> ○ <i>srovná znaky tří typů svalů a jejich funkce</i> ○ <i>určí základní svaly lidského těla</i> ○ <i>chápe mechanismus svalového stahu</i> ○ <i>vysvětlí význam pohybu pro lidské zdraví</i> 	<p>Využití učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p> <p>Laboratorní práce – typy a spojení kostí</p>
Základní životní funkce – přehled soustav, stavba, funkce, nemoci <ul style="list-style-type: none"> • trávení, potrava • dýchání • rozvod látek po těle • vylučování 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>popíše stavbu a vysvětlí funkce trávicí soustavy</i> ○ <i>uvede význam složek potravy, živin, vody, vitamínů i ostatních látek</i> ○ <i>vysvětlí potřebu kyslíku pro organismus</i> 	<p>(Laboratorní práce – Plantogramy)</p> <p>Využití učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p>

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ popíše stavbu a funkce dýchací soustavy ○ uvede příklady negativního působení znečištěného vzduchu a kouření na člověka ○ vysvětlí funkce krve ○ uvede složení krve a význam jednotlivých složek ○ popíše stavbu krevního oběhu a srdce ○ vyvodí příčiny a následky chorob cév a srdce ○ vysvětlí pojem imunita a uvede příklady chorob ○ uvede význam vylučování pro organismus ○ popíše postup tvorby moči a stavbu vylučovací soustavy ○ zdůvodní nutnost péče o zdraví a pitného režimu 	Průnik s učivem chemie
Řízení lidského těla <ul style="list-style-type: none"> • hormony • nervové řízení • vyšší nervová činnost • smyslové vnímání 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student zdůvodní nutnost řízení lidského těla ○ určí polohu endokrinních žláz na těle, vysvětlí jejich funkce a tvorbu hormonů ○ rozliší CNS a obvodové nervstvo ○ uvede části mozku a jejich funkce ○ uvede příklady smyslových orgánů a jejich funkce, popíše jejich stavbu ○ zdůvodní význam spánku a denního režimu 	Laboratorní práce - Smysly
Rozmnožování a vývoj <ul style="list-style-type: none"> • pohlavní orgány • rozmnožování a individuální vývoj 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student vysvětlí rozdíly mezi pohlavími ○ popíše stavbu pohlavních orgánů a postup oplození ○ objasní vznik a vývin nového jedince od početí do stáří ○ orientuje se v základních stupních fylogeneze člověka ○ uvede příklady dědičnosti 	
Člověk a zdraví	<ul style="list-style-type: none"> ○ student rozliší příčiny, příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby 	Využití učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví
Další témata – dle výběru pedagoga (v závislosti na nových a aktuálních trendech v oboru, na zájmech studentů)	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozšiřuje si základní znalosti ○ získává a dokáže uvést nové a aktuální poznatky z oboru 	

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Zkoumání přírody <ul style="list-style-type: none"> • metody poznávání 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chápe význam vědy jako významné součásti života společnosti 	
Vesmír <ul style="list-style-type: none"> • postavení Země ve vesmíru 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student definuje postavení Země ve vesmíru a její místo ve Sluneční soustavě 	Průnik s učivem zeměpisu a fyziky

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ vysvětlí význam slunečního záření pro život 	
Země <ul style="list-style-type: none"> • stavba Země • minerály a horniny • zemské sféry 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student popíše a vysvětlí zóny vnitřní stavby Země a zemské sféry ○ rozlišuje pojem nerost a hornina ○ rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek ○ na příkladech uvede činnost vnějších geologických činitelů ○ rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i vody ○ chápe podstatu pohybu litosférických desek ○ uvede vrstvy a složení atmosféry ○ vysvětlí význam ozónu ○ vysvětlí princip skleníkového jevu ○ popíše vznik a složení půdy a uvede význam půdy pro život 	<p>Průnik s učivem zeměpisu a chemie</p> <p>Laboratorní práce - Nerosty - vlastnosti</p>
Vznik a vývoj života na Zemi <ul style="list-style-type: none"> • vznik života a vývoj života • etapy vývoje života na Zemi • evoluční teorie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student chápe princip změn na Zemi v průběhu její historie ○ vysvětlí způsob vzniku života ○ uvede typické organismy žijící v jednotlivých periodách a érách ○ popíše změny, které prodělaly organismy během svého vývoje ○ vysvětlí změny, které vedly ke vzniku člověka ○ uvede a popíše druhy předchůdců člověka rozumného ○ uvede cestu vědců k evoluční teorii ○ vysvětlí základní body Darwinovy teorie ○ uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi 	<p>Laboratorní práce – Horniny – vznik a formování</p> <p>Využití znalostí učiva dějepisu a zeměpisu</p>
Současná biosféra <ul style="list-style-type: none"> • biodiverzita • organismy a prostředí • společenstvo, ekosystém, biot 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student srovná odhady počtu druhů organismů na Zemi ○ na příkladech uvede vlivy prostředí na daný organismus ○ rozlišuje pojem společenstvo, ekosystém a biot ○ charakterizuje základní bioty Země a podmínky v nich, uvede příklady typických organismů 	
Základ a trvání života <ul style="list-style-type: none"> • buňka • dědičnost 	<ul style="list-style-type: none"> ○ srovná stavbu a funkce různých typů buněk ○ uvede funkci organel 	<p>Laboratorní práce - Složení DNA</p>

X.1.A – Biologie

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>popíše postup přenosu dědičných vlastností</i> ○ <i>zdůvodní význam J. G. Mendela</i> ○ <i>uvede na příkladu křížení princip Mendelových zákonů</i> ○ <i>rozlišuje dědičnost a proměnlivost</i> 	
<p>Naše příroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • geologie ČR • ekosystémů v ČR • ochrana přírody v ČR 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student se orientuje v geologické mapě ČR</i> ○ <i>uvede vliv člověka na přirozené ekosystémy</i> ○ <i>charakterizuje základní lesní i nelesní ekosystémy a společenstva ČR a uvede místa jejich výskytu</i> ○ <i>vysvětlí důvody ochrany přírody</i> ○ <i>uvede příklady velkoplošných a maloplošných chráněných území</i> ○ <i>uvede příklady zvláště chráněných rostlin a živočichů</i> 	Realizováno PT Environmentální výchova
<p>Další témata – dle výběru pedagoga (v závislosti na nových a aktuálních trendech v oboru, na zájmech studentů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>rozšiřuje si základní znalosti</i> ○ <i>získává a dokáže uvést nové a aktuální poznatky z oboru</i> 	